

Izvešće Savjetodavne skupine za motive

siječanj 2025.

Savjetodavna skupina za motive

Sažetak

Savjetodavna skupina za motive neovisna je multidisciplinarna skupina koju je Europska središnja banka (ESB) osnovala u siječnju 2024. Zadužena je za predlaganje priča i motiva povezanih s temama budućih euronovčanica, »Europska kultura« i »Rijeke i ptice«, koje je Upravno vijeće odabralo u studenome 2023.

Savjetodavna skupina za obje je teme nastojala predložiti motive koji bi bili prihvatljivi i bliski stanovnicima cijelog europodručja. S jedne je strane nastojala predložiti motive koji su prepoznatljivi široj javnosti, a s druge motive koji su manje poznati, ali imaju veliku povijesnu važnost, i to posebno one koji prikazuju pojedince, umjetnost, zgrade i mjesta. Članovi Savjetodavne skupine imali su težak zadatak, no uspješni su utvrditi motive koji bi predstavljali sve države europodručja te bi bili prihvatljivi i bliski Europljanima iz različitih sredina.

Iz rada Savjetodavne skupine proizašli su prijedlozi četiriju priča (dvije za temu »Europska kultura« i dvije za temu »Rijeke i ptice«) koje se smatraju prikladnima za natječaj za dizajn.¹ Za temu »Europska kultura« odabrane su priče »Zajednički kulturni prostori« i »Žene kao nositeljice europske kulture«, a za temu »Rijeke i ptice« odabrane su priče »Priroda kao kultura« i »Raznolikost znači otpornost«.

Za priču »Zajednički kulturni prostori« u sklopu teme »Europska kultura« predložene su tri mogućnosti slikovnog prikaza. U nastavku su sažeto izneseni ključni elementi svih prijedloga: za svaki prijedlog opisuju se priča i pripadajući motivi te način prikaza priče u cijeloj seriji, odnosno na licu i naličju novčanica. Više pojedinosti o prijedlozima može se pronaći u Prilogu 1. U Prilogu 2. nalaze se priče i motivi koji nisu predloženi, ali su bili predmet rasprave unutar Savjetodavne skupine.

Nakon što su provedene početne provjere kako bi se utvrdio mogući reputacijski rizik ili kontroverze povezane s prijedlozima, Savjetodavna skupina odabrala je priče i motive koji su ušli u uži izbor. Međutim, te provjere još nisu iscrpne niti konačne. Prije nego što se raspiše natječaj za dizajn, potrebna je dodatna procjena rizika i prava povezanih s uporabom jedne od priča i pripadajućih motiva.

»Europska kultura«

»Zajednički kulturni prostori«

Priča

Europljani stoljećima međusobno dijele kreativnost, znanje i vještine, stvarajući time našu zajedničku europsku kulturu. Škole, sveučilišta, knjižnice, kazališta, stadioni, javni trgovi i muzeji prostori su u kojima ljudi sudjeluju u kulturnim tokovima i

---

¹ Priče se u dokumentu iznose abecednim redoslijedom.

doživljavaju neke od najvrjednijih trenutaka u životu. U njima se stvara osjećaj kontinuiteta i zajedništva koji učvršćuje našu vezu s prošalošću i nadahnjuje našu viziju budućnosti.

Predložene su tri mogućnosti slikovnog prikaza priče »Zajednički kulturni prostori«. U Prilogu 1. za svaku mogućnost navedene su pojedinosti o prikazu priče u cijeloj seriji, odnosno na licu i naličju novčanica.

Motivi

1. mogućnost: postojeće zgrade i prostori

Na licu novčanica bit će prikazane suvremene zgrade ili prostori u kojima se odvijaju zajedničke kulturne aktivnosti kao i osobe koje sudjeluju u tim aktivnostima. Povijesne zgrade ili prostori iste vrste bit će prikazani na naličju novčanica.

2. mogućnost: aktivnosti i prostori

Na licu novčanica bit će prikazane uobičajene zajedničke kulturne aktivnosti i osobe koje sudjeluju u tim aktivnostima. Prikazani prizori bit će suvremeni a prostori i osobe izmišljeni. Na naličju novčanica bit će prikazane povijesne zgrade i kulturni prostori u kojima se odvijaju te aktivnosti.

3. mogućnost: aktivnosti i slike

Kao i kod druge mogućnosti, na licu novčanica bit će prikazane uobičajene zajedničke kulturne aktivnosti i osobe koje sudjeluju u tim aktivnostima. Prikazani prizori bit će suvremeni a prostori i osobe izmišljeni. Na naličju novčanica bit će prikazane slike, ili detalji sa slika, koji predstavljaju aktivnosti i prostore poput onih koji su prikazani na licu novčanica. Slike, koje potječu iz razdoblja od renesanse sve do kraja 19. stoljeća, odabrane su zbog teme i neće se rabiti kronološkim redoslijedom.

Prednosti i rizici

Odabrani motivi predstavljaju neke od najčešćih prostora kulturnog izričaja i razmjene europske kulture. U tim se motivima sadašnjost povezuje s prošalošću a tradicija sa suvremenom kulturom. Izazov je bio pronaći motive koji u dovoljnoj mjeri predstavljaju rodnu i geografsku raznolikost te su istodobno dobro poznati i pristupačni javnosti.

»Žene kao nositeljice europske kulture«

Priča

Društvena ograničenja i rodne predrasude ženama su tijekom povijesti onemogućili da ostvare ulogu koju bi mogle i trebale imati u europskoj kulturi i znanosti. Unatoč tomu mnoge su sjajne žene uspjele svladati ograničenja te zablistati svojom

kreativnošću i inovativnošću. Slaveći šest takvih znamenitih žena i njihova postignuća ističemo zajedničko kulturno nasljeđe Europe te njezine vrijednosti jednakosti i uključenosti.

Motivi

Na licu novčanica bit će prikazani portreti nekih od žena koje su najviše pridonijele europskoj znanosti i kulturi, a na naličju primjeri njihovih postignuća i njihova rada.

Prednosti i rizici

Priča je jednostavna i lako razumljiva. Predloženim ličnostima, njihovim radom i postignućima podupire se većina temeljnih prava Europske unije (EU). Tom se višestoljetnom pričom ističe uloga Europljanki na području znanosti i kulture, čija važnost seže daleko izvan granica Europe, te se istodobno prenosi europski stav o položaju žena. Međutim, isključivanje muškaraca neki bi mogli protumačiti kao znak rodne diskriminacije.

»Rijeke i ptice«

»Priroda kao kultura«

Priča

Mašta europskih umjetnika i inovativnost europskih znanstvenika sasvim su prožete bogatstvom i raznolikošću europskog okoliša. Na novčanicama su rijeke i ptice, sile prirode koje su uvijek u pokretu, kako su prikazivane kroz povijest u europskim kulturama koje se stalno mijenjaju. Vizualni stil svake novčanice zasniva se na umjetničkom i kulturnom stvaralaštvu uzastopnih razdoblja naše zajedničke povijesti. Europska priroda i kultura lice su i naličje jedinstvene, nesputane energije koja se neprestano obnavlja i pulsira iz daleke prošlosti u održivu budućnost.

Motivi

Motivi na licu novčanica prikazuju ptice u riječnim staništima, po uzoru na umjetničke prikaze iz odgovarajućih povijesnih razdoblja. Riječna staništa protežu se tokom rijeke, od izvora do ušća u more. Na naličju su predmeti iz različitih razdoblja prikazani u stilovima nadahnutima umjetnošću toga vremena. Nije riječ o vjernim prikazima, motivi su nadahnuti vizualnim jezikom odgovarajućih razdoblja.

Prednosti i rizici

Motivi objedinjuju prirodu i kulturu, dva aspekta koja je europska javnost u javnim anketama odabrala kao najpoželjnije. Izazov je bio zadržati dojam koherentnosti u seriji te jasan tijek priče uz istodobno poigravanje s različitim vizualnim stilovima.

»Raznolikost znači otpornost«

Priča

Rijeke i ptice ne poznaju granice i slobodno se kreću cijelom Europom.

Europa je politički i kulturni ekosustav čija snaga potječe iz bogatstva, prilagodljivosti i raznolikosti njegovih različitih dijelova. Otporni smo jer imamo šarolik, a zajednički spektar kultura, ideja i povijesti. Svaki dio europskog ekosustava pomaže drugima da opstanu, a isto vrijedi i za prirodne ekosustave. Rijeke i ptice nikad ne staju, uvijek se prilagođavaju i pritom zadivljuju svojim različitim oblicima. Na novčanicama nas podsjećaju na to da je za opstanak ključno njegovati raznolikost.

Motivi

Motivi nas vode kroz različite dijelove toka rijeke, od izvora do ušća u more. Na licu novčanica prikazana je raznolikost ptica u riječnim staništima, a na naličju način na koji različiti dijelovi toka rijeke pridonose različitim aspektima ljudskog života. Upravo nam raznolikost europskih krajolika omogućuje da ostanemo otporni unatoč teškim problemima na području okoliša.

Prednosti i rizici

Motivi su prepoznatljivi i prikazuju vrste, krajolike i aktivnosti koji su većini ljudi poznati i lako razumljivi. Osim toga, bliski su stanovnicima velikog broja država i ljudima iz različitih sredina jer nisu povezani s određenom državom. Važni su jer predstavljaju i europsko zakonodavstvo o okolišu, na primjer Okvirnu direktivu o vodama i Direktivu o pticama. Izazov će biti jasno prenijeti vrijednost prirode za ljude, primjerice njezinu ulogu u opskrbi vodom, rekreaciji i poljoprivredi, te istodobno istaknuti potrebu za održivošću.